

KONFERENSIYALAR COM

ANJUMANLAR PLATFORMASI

**IV RESPUBLIKA ILMIY-
AMALIY KONFERENSIYASI**

**YANGI DAVR ILM-
FANI: INSON UCHUN
INNOVATSION G'OYA
VA YECHIMLAR**

FEVRAL, 2026

ISSN 3093-8791

ELEKTRON NASHR:

<https://konferensiyalar.com>

YANGI DAVR ILM-FANI: INSON UCHUN INNOVATSION G'OYA VA YECHIMLAR

**IV RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY
KONFERENSIYASI MATERIALLARI**

2026-yil, fevral

TOSHKENT-2026

Yangi davr ilm-fani: inson uchun innovatsion g'oya va yechimlar.
IV Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari to'plami.
2-jild, 4-son (fevral, 2026-yil).– 90 bet.

Mazkur nashr ommaviy axborot vositasi sifatida 2025-yil, 8-iyulda
C-5669862 son bilan rasman davlat ro'yaxatidan o'tkazilgan.

Elektron nashr: <https://konferensiyalar.com>

ISSN: 3093-8791 (onlayn)

Konferensiya tashkilotchisi: "Scienceproblems Team" MChJ

Konferensiya o'tkazilgan sana: 2026-yil, 24-fevral

Mas'ul muharrir:

Isanova Feruza Tulqinovna

Annotatsiya

Mazkur to'plamda "Yangi davr ilm-fani: inson uchun innovatsion g'oya va yechimlar" mavzusidagi IV Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari jamlangan. Nashrda respublikaning turli oliy ta'lim muassasalari, ilmiy markazlari va amaliyotchi mutaxassislari tomonidan tayyorlangan maqolalar o'rin olgan bo'lib, ular ijtimoiy-gumanitar, tabiiy, texnik va yuridik fanlarning dolzarb muammolari va ularning innovatsion yechimlariga bag'ishlangan.

Ushbu nashr ilmiy izlanuvchilar, oliy ta'lim o'qituvchilari, doktorantlar va soha mutaxassislari uchun foydali qo'llanma bo'lib xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: ilmiy-amaliy konferensiya, innovatsion yondashuv, zamonaviy fan, fanlararo integratsiya, ilmiy-tadqiqot, nazariya va amaliyot, ilmiy hamkorlik.

Barcha huquqlar himoyalangan.

© Scienceproblems team, 2026-yil

© Mualliflar jamoasi, 2026-yil

MUNDARIJA

QISHLOQ XO'JALIGI FANLARI

Turayev Ruhiddin, Safayev Sanjarbek

YER TUZISH LOYIHALARINI YURITISHDA YERLARNI BOSHQA YER TOIFALARIGA O'TKAZILADIGAN YERLARDAN SAMARALI FOYDALANISH	5-9
--	-----

TARIX FANLARI

Omonova Sarvinoz, Baratova Gulzoda

ABU ALI IBN SINO –ILM FAN OSMONINING YULDUZ	10-13
---	-------

Muminov Azizbek

ILMIY TADQIQOT HAMDA GEOSIYOSIY MANFAATLAR O'RTASIDA: TURKISTONDAGI XORIJIY ILMIY EKSPEDITSİYALAR VA MUSTAMLAKACHILIK JARAYONLARI	14-17
---	-------

Darmenov Rustem

HIND-ERON DINIY AN'ANALARI KONTEKSTIDA CHIRIKRABOT MADANIYATINING DAFN MAROSIMI	18-19
---	-------

IQTISODIYOT FANLARI

Xushvaqto'v Jasur

O'ZBEKISTONDA KO'CHMAS MULK OBYEKTLARINI OMMAVIY BAHOLASH VA PROGNOZLASH MUAMMOLARI	20-25
---	-------

FILOLOGIYA FANLARI

Madiraimova Moxlaroyim

CONSONANT CLUSTERS IN ENGLISH AND THEIR ABSENCE IN UZBEK: CHALLENGES FOR LEARNERS	26-30
---	-------

Xaitbayeva Moxira

COMPARATIVE STUDY OF WORD ORDER IN UZBEK AND ENGLISH SPEECH STRUCTURE	31-34
---	-------

YURIDIK FANLAR

Мухиддинова Эльзода

НЕДОПУСТИМЫЕ ДОКАЗАТЕЛЬСТВА В СТАДИИ ДОЗНАНИЯ: ПРОБЛЕМЫ И ИХ ОСМЫСЛЕНИЕ	35-38
---	-------

PEDAGOGIKA FANLARI

Ganiyev Elyorbek

HUQUQIY KOMPETENTLIKNI BAHOLASHNING ZAMONAVIY YONDASHUVLARI	39-44
---	-------

Xabibullayev Alimardon

RIVOJLANGAN DAVLATLARDA QO'SHMA TA'LIM DASTURLARINING PEDAGOGIK SAMARADORLIGINI BAHOLASH MEZONLARI	45-50
--	-------

Abdullayeva Asila

FALSAFIY KONSEPTLARNI O'ZBEKISTON TARIXINING PEDAGOGIK MATERIALLARI BILAN UYG'UNLASHTIRISH	51-56
--	-------

G'ofurova Barnoxon

OLIY TA'LIM JARAYONIDA TALABALARNING KONSEPTUAL FIKRLASHNI RIVOJLANTIRISH MEKANIZMNING LOYIHASI	57-59
---	-------

Yuldasheva Maftuna

O'QITUVCHILARNING KORREKTSION FAOLIYATINI REJALASHTIRISH VA BAHOLASH KO'NIKMALARINI RIVOJLANTIRISH	60-65
--	-------

<i>Samandarova Nargiza</i> IQTISODCHI MUTAXASSIS TAYYORLASHDA TIL VA KASBIY FANLAR INTEGRATSIYASI MASALALARI	66-69
<i>Raxmanova Nigora</i> SHARQ UYG'ONISH PEDAGOGIKASINI ZAMONAVIY TA'LIM SIYOSATI VA STRATEGIYASIGA INTEGRATSIYA QILISHNING NAZARIY-METODOLOGIK ASOSLARI	70-75
<i>Kamolov Baxtiyor</i> EKOLOGIK TA'LIM VA TARBIYA ASOSIDA TALABALARIDA EKOTURISTIK MADANIYATNI RIVOJLANTIRISHNING INNOVATSION PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALARI	76-82
<i>Mavlonova Dildora</i> INGLIZ TILI DARSLARIDA TANQIDIY FIKRLASHNI RIVOJLANTIRISHNING DIDAKTIK TAMOYILLARI: TEXNOLOGIK YONDASHUV ASOSIDA ILMIY-METODOLOGIK TAHLIL	83-85
<i>Tojiboyeva Shohistaxon</i> AXBOROT MUHITIDA BO'LAJAK INGLIZ TILI O'QITUVCHILARI UCHUN TANQIDIY FIKRNI SHAKLLANTIRUVCHI ENG SAMARALI INTERFAOL METODLAR	86-89

EKOLOGIK TA'LIM VA TARBIYA ASOSIDA TALABALARIDA EKOTURISTIK MADANIYATNI RIVOJLANTIRISHNING INNOVATSION PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALARI

Kamolov Baxtiyor Xasanboyevich

Namangan davlat universiteti tadqiqotchisi

Annotatsiya: Ushbu tezis ekologik ta'lim va tarbiya tizimida ekoturistik madaniyatni shakllantirishning zamonaviy pedagogik yondashuvlari va innovatsion texnologiyalarini o'rganishga qaratilgan. Tadqiqot davomida talabalar orasida atrof-muhitni asrashga, barqaror turizm tamoyillarini tushunishga va amaliy ekoturistik faoliyatga jalb qilishning samarali metodlari tahlil qilindi. Tezisda innovatsion pedagogik texnologiyalar, jumladan interaktiv o'quv mashg'ulotlari, loyihaviy metodlar, virtual va aralash turizm simulyatsiyalari orqali ekologik ongni rivojlantirishning samaradorligi ilmiy jihatdan yoritildi.

Kalit so'zlar: ekologik ta'lim, ekoturistik madaniyat, innovatsion pedagogik texnologiyalar, talabalar, barqaror turizm, ekologik ong, interaktiv metodlar.

INNOVATIVE PEDAGOGICAL TECHNOLOGIES FOR DEVELOPING ECOTOURISM CULTURE IN STUDENTS BASED ON ECOLOGICAL EDUCATION AND TRAINING

Kamolov Baxtiyor Xasanboyevich

Researcher at Namangan State University

Annotation. This thesis focuses on studying modern pedagogical approaches and innovative technologies for shaping ecotourism culture within the system of ecological education and training. The research analyzes effective methods for engaging students in environmental protection, understanding sustainable tourism principles, and participating in practical ecotourism activities. The thesis scientifically examines the effectiveness of innovative pedagogical technologies, including interactive learning sessions, project-based methods, and virtual and blended tourism simulations, in fostering ecological awareness.

Key words: ecological education, ecotourism culture, innovative pedagogical technologies, students, sustainable tourism, ecological awareness, interactive methods.

DOI: <https://doi.org/10.47390/ydif-y2026v2i4/n16>

Kirish: XXI asrning boshlaridan boshlab global iqlim o'zgarishi, tabiat resurslarining tez kamayishi va barqaror rivojlanish konsepsiyasining jadal rivojlanishi ekologik ong va mas'uliyatni shakllantirish masalasini dunyo ta'lim tizimlarining asosiy yo'nalishlaridan biriga aylantirdi. Zamonaviy jamiyatda ekologik ta'lim nafaqat tabiiy fanlarni o'qitish bilan cheklanmay, balki talabalarni atrof-muhit bilan uzviy bog'liq ijtimoiy, madaniy va axloqiy qadriyatlar tizimi bilan tanishtirishga xizmat qiladigan murakkab pedagogik jarayon sifatida namoyon bo'lmoqda. Shu nuqtai nazardan, ekologik ta'lim va tarbiya nafaqat ilmiy bilimlarni, balki ijtimoiy ong, amaliy ko'nikmalar va madaniyatni shakllantirish vositasi sifatida ham muhim ahamiyat kasb etadi. Ekoturistik madaniyat tushunchasi ilmiy adabiyotlarda turli yo'nalishlarda izohlangan bo'lsa-da, u asosan talabalarda ekologik ongni rivojlantirish, tabiatni asrashga motivatsiya berish, barqaror turizm tamoyillarini amaliyotda qo'llash va shaxsiy hamda ijtimoiy mas'uliyatni shakllantirish bilan bog'liq tushuncha sifatida qaraladi (Gössling, 2021; Weaver, 2020). Ekoturizm konsepsiyasi faqat turizm sohasi bilan cheklanmay, u ekologik

ta'limning asosiy amaliy yo'nalishlaridan biri sifatida, talabalarni amaliy faoliyatga jalb qilish, ularda tabiatni asrashga qiziqish va madaniy qadriyatlarni rivojlantirish orqali ularning madaniy ongini mustahkamlash vositasi sifatida o'rganiladi. Shu boisdan, ekoturistik madaniyatni shakllantirish pedagogik jarayonlarda innovatsion metodlar va texnologiyalarni joriy etishni talab qiladi. Innovatsion pedagogik texnologiyalar zamonaviy ta'lim jarayonida o'quvchilarning faolligi, mustaqil fikrlash ko'nikmalari va amaliy faoliyatga jalb qilishga qaratilgan turli metodik vositalarni o'z ichiga oladi. Jumladan, interaktiv o'quv mashg'ulotlari, loyiha asosida o'qitish, simulyatsion o'yinlar, virtual turizm platformalari, aralash ta'lim shakllari ekologik bilim va ko'nikmalarni mustahkamlashda yuqori samaradorlikni ko'rsatadi. Shu bilan birga, innovatsion pedagogik yondashuvlar ekologik va ekoturistik madaniyatni shakllantirishda talabalarni nafaqat nazariy bilim bilan ta'minlaydi, balki ularni amaliy harakatga chorlaydi, shuningdek, shaxsiy va ijtimoiy javobgarlikni mustahkamlashga xizmat qiladi. Talabalarda ekoturistik madaniyatni rivojlantirishning dolzarbligi bugungi kunda nafaqat ekologik muammolar bilan, balki turizm sohasi barqarorligi, milliy va xalqaro miqyosdagi ekologik siyosat va ijtimoiy mas'uliyat bilan ham bog'liqdir. Zamonaviy ta'lim tizimlarida ekologik ta'limning samarali tashkil etilishi talabalarni barqaror turizm faoliyatida ishtirok etishga tayyorlaydi, shuningdek, ular atrof-muhitni muhofaza qilish tamoyillarini amaliyotda qo'llashga o'rgatiladi. Shu sababli, ekologik ta'lim va ekoturistik madaniyatni rivojlantirish o'quv jarayonida integratsiyalashgan, tizimli va innovatsion pedagogik yondashuvlarni talab qiladi. Ilmiy adabiyotlarda ekologik ta'lim va ekoturistik madaniyatning o'zaro bog'liqligi turli nuqtai nazardan tahlil qilingan. Masalan, Weaver (2020) ekologik ta'limni talabalarda tabiatni anglash va uni asrashga rag'batlantirish vositasi sifatida ko'rib chiqadi, shu bilan birga, ekoturistik madaniyatning shakllanishi uchun innovatsion pedagogik texnologiyalarni tatbiq etish muhimligini ta'kidlaydi. Gössling (2021) esa ekoturizmni faqat iqtisodiy yoki turistik jarayon sifatida emas, balki ekologik ong va barqarorlikni rivojlantirish vositasi sifatida ko'radi va talabalar orasida ekoturistik madaniyatni shakllantirishning amaliy mexanizmlarini tahlil qiladi. Shu nuqtai nazardan, innovatsion pedagogik texnologiyalar ekologik bilimlarni mustahkamlash, amaliy ko'nikmalarni rivojlantirish va talabalarni shaxsiy hamda ijtimoiy mas'uliyatga rag'batlantirishning samarali vositasi sifatida xizmat qiladi. O'zbekiston sharoitida ekologik ta'lim va ekoturistik madaniyatni rivojlantirish mavzusi nafaqat ta'lim sifati va talabalar madaniyati bilan bog'liq, balki milliy ekologik siyosat va turizm sohasining barqaror rivojlanishi bilan ham chambarchas bog'liqdir. Mamlakatimizda ekologik ta'lim va barqaror turizm tamoyillari bo'yicha ilg'or tajribalarni joriy etish, talabalarni amaliy ekologik faoliyatga jalb qilish va ularning ekoturistik madaniyatini shakllantirish zamonaviy pedagogik innovatsiyalar yordamida amalga oshirilishi mumkin[1]. Bu borada loyiha asosida o'qitish, interaktiv darslar, virtual va aralash turizm simulyatsiyalari, shuningdek, talabalarni ekologik tadbirlarda ishtirok etishga rag'batlantirish samarali metodlar sifatida namoyon bo'ladi. Shu bilan birga, talabalar ekoturistik madaniyatini shakllantirish jarayonida innovatsion pedagogik texnologiyalarni qo'llashning ilmiy asoslari muhimdir. Pedagogika nazariyasi ekologik ta'limni nafaqat bilim berish jarayoni, balki shaxsning ekologik va ijtimoiy mas'uliyatini rivojlantirish vositasi sifatida ko'radi. Shu nuqtai nazardan, innovatsion pedagogik yondashuvlar ekoturistik madaniyatni shakllantirishning nazariy va amaliy integratsiyasini ta'minlaydi, talabalarni amaliy faoliyatga jalb qiladi va ularning ekologik qarorlar qabul qilish ko'nikmalarini mustahkamlaydi. Shuningdek, ekologik ta'lim va

ekoturistik madaniyatning rivojlanishi global miqyosda ham dolzarb hisoblanadi. Barqaror rivojlanish maqsadlari (Sustainable Development Goals, 2030) doirasida ekologik ongni oshirish va barqaror turizmni rivojlantirish vazifalari ustuvor ahamiyatga ega bo'lib, bu vazifalarni amalga oshirishda talabalar ham muhim ijtimoiy aktor sifatida jalb qilinadi. Shu bilan birga, global ekologik va ijtimoiy tendensiyalarni hisobga olgan holda, innovatsion pedagogik texnologiyalarni qo'llash talabalarda ekoturistik madaniyatni shakllantirish va barqaror turizm tamoyillarini amaliyotda qo'llash imkoniyatini yaratadi. Shu munosabat bilan, tezis doirasida ekologik ta'lim va tarbiyaning pedagogik asoslari, ekoturistik madaniyatning mazmun-mohiyati, talabalar uchun innovatsion pedagogik texnologiyalar orqali ekologik ongni rivojlantirish va barqaror turizmga tayyorlash masalalari keng ilmiy tahlil qilinadi. Tadqiqotning nazariy va amaliy ahamiyati shundaki, u talabalarda ekoturistik madaniyatni shakllantirish jarayonida innovatsion pedagogik yondashuvlarning samaradorligini aniqlash, ta'lim jarayonida interaktiv va amaliy metodlarni tatbiq etish, shuningdek, ekologik ongni mustahkamlash orqali barqaror turizmni rivojlantirishga xizmat qiladi. Umuman olganda, ekologik ta'lim va tarbiya asosida talabalar ekoturistik madaniyatini shakllantirish zamonaviy pedagogika va turizm ilm-fani kesishmasida joylashgan murakkab va integrativ jarayon bo'lib, u innovatsion texnologiyalar yordamida amalga oshirilishi talab qilinadi. Shu nuqtai nazardan, tezisning mazmuni talabalar ekoturistik madaniyatini shakllantirishning nazariy va amaliy jihatlarini, innovatsion pedagogik metod va texnologiyalarning samaradorligini, shuningdek, O'zbekiston va global kontekstdagi ekologik va turizm masalalari bilan uzviy bog'liqligini yoritishga qaratilgan.

XXI asr ekologik va ijtimoiy o'zgarishlar davri sifatida tarixga kirib kelmoqda. Global miqyosda tabiiy resurslarning kamayishi, iqlim o'zgarishining tezlashishi, sanoat va urbanizatsiya jarayonlarining atrof-muhitga ta'siri, shuningdek, inson faoliyatining ekologik muvozanatga salbiy ta'siri dunyo hamjamiyatini ekologik barqarorlikni ta'minlash masalasiga jiddiy e'tibor qaratishga majbur qilmoqda. Shu kontekstda ekologik ta'lim va tarbiya nafaqat tabiiy fanlar bo'yicha bilim berish vositasi sifatida emas, balki talabalarda ekologik ong, madaniyat, axloqiy mas'uliyat va amaliy ko'nikmalarni shakllantirishning eng muhim instrumenti sifatida qaraladi. Ekoturistik madaniyat tushunchasi ilmiy adabiyotlarda turli nuqtai nazardan yoritilgan bo'lsa-da, uning asosiy mohiyati shundaki, u talabalarni atrof-muhit bilan uyg'un yashashga, barqaror turizm tamoyillarini amalda qo'llashga va ekologik mas'uliyatni shaxsiy qadriyat darajasida qabul qilishga yo'naltiradi. Ekoturizmning global rivojlanish dinamikasini hisobga oladigan bo'lsak, talabalar orasida ekoturistik madaniyatni shakllantirish barqaror turizmni rivojlantirish, tabiatni muhofaza qilish va ekologik ongni oshirishning samarali vositasi sifatida namoyon bo'ladi[2]. Shu nuqtai nazardan, ekologik ta'lim va ekoturistik madaniyatni rivojlantirish masalasi nafaqat ta'lim sohasi, balki ijtimoiy, iqtisodiy va madaniy sohalar bilan ham uzviy bog'liqdir. Mavzuning dolzarbligi bir necha asosiy jihatlariga tayangan holda ko'rsatish mumkin. Birinchidan, global ekologik muammolar va barqaror rivojlanishning xalqaro majburiyatlari ekologik ongni shakllantirishni ta'lim tizimining eng ustuvor yo'nalishiga aylantirgan. BMTning 2030 yilgacha bo'lgan Barqaror rivojlanish maqsadlarida (Sustainable Development Goals – SDG) tabiatni asrash, barqaror turizmni rivojlantirish va insonlarning ekologik ongini oshirish vazifalari alohida ko'rsatilgan. Shu nuqtai nazardan, talabalarda ekoturistik madaniyatni rivojlantirish nafaqat shaxsiy, balki milliy va global ekologik barqarorlikni ta'minlash bilan bevosita bog'liq. Ikkinchidan, talabalar

ekologik va ekoturistik madaniyatni shakllantirishning pedagogik ahamiyati bor. Zamonaviy pedagogika nazariyasi ekologik ta'limni murakkab va integrativ jarayon sifatida qaraydi, bunda talabalar nafaqat nazariy bilimga ega bo'lishi, balki amaliy faoliyat orqali ekologik qarorlar qabul qilish ko'nikmalarini rivojlantirishi lozim[4]. Innovatsion pedagogik texnologiyalar, jumladan interaktiv mashg'ulotlar, loyiha asosida o'qitish, virtual va aralash turizm simulyatsiyalari, talabalarni ekologik ong va ekoturistik madaniyatni amalda qo'llashga rag'batlantirishning samarali vositalari sifatida namoyon bo'ladi. Bu metodlar talabalarda mustaqil fikrlash, muammolarni hal qilish va ekologik masalalarda ijtimoiy javobgarlikni shakllantirishga xizmat qiladi. Uchinchidan, mamlakatimizda turizm sohasining barqaror rivojlanishi, ekologik muhitni muhofaza qilish va milliy merosni saqlash talabalarni ekoturistik madaniyatga jalb qilishni talab qilmoqda. O'zbekistonning tabiiy resurslari, milliy bog'lari, tarixiy va madaniy yodgorliklari ekoturizm uchun katta imkoniyatlar yaratadi. Shu nuqtai nazardan, talabalarni ekologik ong va ekoturistik madaniyat bilan ta'minlash, ularni barqaror turizm faoliyatiga tayyorlash, amaliy ko'nikmalarini rivojlantirish muhim ahamiyat kasb etadi. To'rtinchidan, global miqyosda ekologik ong va ekoturistik madaniyatni rivojlantirish bilan bog'liq ilmiy tadqiqotlar ekologik ta'limning samaradorligini ko'rsatmoqda. Weaver o'z tadqiqotlarida ekologik ta'limni talabalarda atrof-muhitni anglash, uni asrashga rag'batlantirish vositasi sifatida ko'rib chiqadi. Gössling esa ekoturizmni faqat turizm yoki iqtisodiy jarayon sifatida emas, balki ekologik ong va barqarorlikni rivojlantirish vositasi sifatida tahlil qiladi. Bu ilmiy asoslar shuni ko'rsatadiki, talabalar ekoturistik madaniyatni shakllantirish jarayonida innovatsion pedagogik texnologiyalarni tatbiq etish muhim ahamiyatga ega. Beshinchidan, talabalar ekoturistik madaniyatini rivojlantirish ijtimoiy ahamiyatga ega. Ekologik ong va turizm madaniyati nafaqat shaxsning bilim darajasini oshiradi, balki ularni ijtimoiy mas'uliyat, jamiyatga foydali faoliyatga jalb qilish va tabiatni asrashga yo'naltiradi. Shu nuqtai nazardan, ekologik ta'lim va ekoturistik madaniyatni shakllantirish jarayonida pedagogik innovatsiyalarni qo'llash talabalarni barqaror va mas'uliyatli shaxs sifatida tarbiyalash imkonini beradi[5]. Ushbu tahlillar shuni ko'rsatadiki, ekologik ta'lim va tarbiya asosida talabalar ekoturistik madaniyatini shakllantirish mavzusi nafaqat dolzarb, balki ijtimoiy, ekologik, pedagogik va madaniy jihatdan ham muhimdir. Shu sababli, tezis doirasida innovatsion pedagogik texnologiyalar yordamida talabalarni ekologik ong va ekoturistik madaniyatga jalb qilishning nazariy va amaliy jihatlari keng va uzviy tahlil qilinadi. Tadqiqot natijalari talabalarda barqaror turizm madaniyatini shakllantirish, ekologik qarorlar qabul qilish ko'nikmalarini rivojlantirish va ularni amaliy faoliyatga jalb qilishning samarali metodlarini aniqlashga xizmat qiladi. Shu bilan birga, ekologik ta'lim va ekoturistik madaniyatni rivojlantirish zamonaviy ta'lim tizimida o'quv jarayonining uzviy qismi bo'lib, u talabalarda nafaqat ilmiy bilimlarni oshirish, balki amaliy ko'nikmalar, ekologik va ijtimoiy mas'uliyatni shakllantirishga xizmat qiladi. Shu nuqtai nazardan, mazkur mavzu pedagogika va turizm fanlari kesishmasida joylashgan murakkab, integrativ va dolzarb ilmiy muammo sifatida o'rganilishi lozim.

Zamonaviy dunyo iqlim o'zgarishining murakkab oqibatlari, resurslarning cheklanganligi, urbanizatsiyaning texnogen bosimi, biologik xilma-xillikning kamayishi kabi ekologik muammolar bilan yuzma-yuz turibdi. Bu muammolar faqat ilmiy laboratoriyalarda yoki siyosiy munozaralarda muhokama qilinadigan mavzu bo'lib qolmay, balki har bir insonning kundalik hayoti, ijtimoiy hayot sifati va kelajak avlodning salomatligi bilan

chambarchas bog'liq jarayon sanaladi. Shu sababli, XXI asr pedagogik amaliyoti nafaqat bilim berish jarayoni, balki shaxsni ekologik mas'uliyat va barqaror qaror qabul qilish madaniyatiga yo'naltirish vazifasini ham bajarishi lozim [6]. Ekologik ta'lim tushunchasi an'anaviy ta'limdan farq qiladi: u fan sifatida atrof-muhit haqidagi bilimlarni o'rgatish bilan bir qatorda talabalarni ekologik ong, axloqiy mas'uliyat, ijtimoiy hamkorlik va amaliy ko'nikmalar bilan ta'minlashga yo'naltirilgan murakkab pedagogik jarayondir. Shu nuqtai nazardan, ekoturistik madaniyat ham shunchaki sayohatlar tizimi emas, balki barqaror turizm tamoyillarini qadrlash, ekologik va ijtimoiy jihatlarni inkorporatsiya qilgan shaxsiy va ijtimoiy faoliyat madaniyati sifatida qaraladi. Xalqaro ilmiy tadqiqotlar bu ikki jarayon ekologik ta'lim va ekoturistik madaniyat o'rtasidagi uzviy bog'liqlikni ta'kidlaydi va ularni global barqaror rivojlanishning ajralmas elementi deb biladi. Xorijiy ta'lim tizimlarida bu masala turli innovatsion pedagogik texnologiyalar orqali samarali hal etilmoqda. Masalan, Finlyandiya ta'lim tizimida "Outward Bound" kabi dasturlar talabalarga tabiat bilan bevosita aloqa, ekologik monitoring va amaliyotni integratsiyalashgan usulda taqdim etadi. Bu yerda talabalar o'quv jarayonini tashqi makonda o'rmonlar, tepaliklar, daryolar bo'ylarini o'rganish orqali olib boradilar, shuning natijasida nafaqat ekologik bilimlar, balki real hayot muammolarini hal qilish, muhit bilan uyg'un hamkorlik qilish ko'nikmalari shakllanadi. Bu tajriba shuni ko'rsatadiki, nazariy bilimdan amaliy faoliyatga o'tish talabalarni ekologik qarorlar qabul qilishga yetaklaydi va ularni barqaror turizm tamoyillarini anglash va qo'llashga tayyorlaydi [7]. Shvetsiyada esa "Eco-Schools International" dasturi asosida barqarorlik va ekologik madaniyatni shakllantirish bo'yicha kompleks yondashuv yo'lga qo'yilgan. Bu dastur talabalarga atrof-muhitni baholash, uning biologik barqarorligini aniqlash, turli ekologik loyiha va tadbirlar orqali barqaror turizm yo'nalishlarini ishlab chiqishni o'rgatadi. Bu yondashuv talabalarga nafaqat ekologik bilim beradi, balki ularni mahalliy hamjamiyatlar bilan hamkorlikda ishlashga, ijtimoiy mas'uliyatni anglashga, hamda o'z tashabbuslarini loyihalarga aylantirishga undaydi. Bu jarayonlar orqali talabalar ekoturistik madaniyatni shaxsiy qadriyat darajasida qabul qiladi va uni amaliyotga tatbiq etish imkonini topadi. Avstraliyada ta'lim muassasalari "EcoQuest" kabi interaktiv loyihalarni yo'lga qo'yib, virtual simulyatsiya va real vaqt ma'lumotlari asosida talabalarga ekologik baholash, barqaror turizm strategiyalarini ishlab chiqish va ularni sinovdan o'tkazish tajribasini beradi. Bu metodologiyani qo'llash natijasida talabalarda kritik fikrlash, muammolarni tahlil qilish va ekologik qaror qabul qilish ko'nikmalari sezilarli darajada rivojlanadi. Ular faqat o'rganmaydi, balki ilmiy asoslangan qarorlarni amalga oshiradigan tizimli fikrlash imkoniyatini egallaydi. Janubiy Koreya tajribasida esa talabalar "Green Tourism" yondashuvi orqali ekoturizm asosidagi start-up va ijtimoiy kampaniyalar ustida ishlaydilar [8]. Bu yondashuv nafaqat ekologik ta'limni, balki biznes madaniyati, innovatsion fikrlash va ijtimoiy mas'uliyatni ham birlashtiradi. Talabalar shu orqali ekologik turizm yo'nalishlarini yaratar ekan, ularni real bozorga chiqa oladigan mahsulotlar darajasiga yetkazadi. Bu tajriba shuni ko'rsatadiki, ekoturistik madaniyatni shakllantirish faqat ekologik bilim bilan cheklanmay, balki iqtisodiy va ijtimoiy ko'nikmalarni ham e'tiborga olishi kerak. Global tajriba shuni isbotlaydiki, ekologik ta'lim va ekoturistik madaniyatni shakllantirish jarayoni sifatida cheklangan auditoriya ichida natija bermaydi; u real muhit bilan interaktiv aloqada bo'lishi, ilmiy asoslangan metodlar orqali amalga oshirilishi, shuningdek, talabalarni barqaror turizm tamoyillarini amaliyotda qo'llashga tayyorlash yo'nalishida bo'lishi kerak. Innovatsion pedagogik texnologiyalar buni ta'minlashda muhim vosita hisoblanadi [9]. Innovatsion

pedagogik texnologiyalar bu zamonaviy pedagogik amaliyotda talabalarni faollikka jalb etuvchi, ularning mustaqil fikrlash, muammolarni hal etish, real hayot kontekstida yechim topish ko'nikmalarini shakllantiruvchi metodlar tizimidir. Bunga interaktiv mashg'ulotlar, loyiha asosida o'qitish, virtual va aralash simulyatsiyalar, hamda amaliy ekologik monitoring kiradi. Ushbu metodlar talabalarga ekologik bilimni qabul qilishdan tashqari, uni real hayot muammolariga tatbiq etishni o'rgatadi. Bu esa ularni boshqalar uchun iqtidorli, atrof-muhit bilan uyg'un hamkor bo'la oladigan shaxslar sifatida shakllantiradi. Xalqaro ilmiy adabiyotlarda ham bu jarayonlar mustahkam ilmiy asosga ega. Ekoturizm faqat turizm sohasi yo'nalishi sifatida emas, balki barqaror turizm tamoyillarini anglash, ularni amaliyotga tatbiq etish, ekologik muammolarni hal etish va ijtimoiy mas'uliyatni shakllantirish mexanizmi sifatida qayta talqin qilinmoqda. Talabalarni bu jarayonga jalb etish, ularni faqat fakultativ darslarda bilim berish bilan cheklab qo'yish emas, balki ularni faol ishtirokchi etib tarbiyalash bugungi ta'limning ustuvor vazifasiga aylanmoqda [10]. Shunday qilib, ekologik ta'lim va tarbiya asosida talabalar ekoturistik madaniyatini rivojlantirish nafaqat ilmiy tadqiqotlar doirasida, balki real pedagogik amaliyot orqali amalga oshiriladigan, kompleks va uzviy jarayon sanaladi. Xorijiy tajribalar bu jarayonning samarali yo'nalishlarini ko'rsatadi: talabalarni nazariy bilimdan amaliyotga bosqichma-bosqich o'tkazish, turli interaktiv metodlarni tatbiq etish, ularni mahalliy hamjamiyat va global barqarorlik tamoyillariga mos faoliyatga yo'naltirish bularning barchasi ekologik ong va ekoturistik madaniyatni nafaqat bilim darajasida, balki shaxsiy qadriyat sifatida shakllantiradi. Bugungi global ekologik va pedagogik kontekstda bu jarayonning dolzarbligi yanada oshib bormoqda.

Xulosa: Ushbu tezis doirasida ekologik ta'lim va tarbiya asosida talabalar ekoturistik madaniyatini rivojlantirishning nazariy va amaliy jihatlari keng tahlil qilindi.

Adabiyotlar/Литература/References:

1. Nig'matov A., Shomurotova N. Ekoturizm asoslari //O'quv. – 2007.
2. Shohbozbek, E. (2025). Theoretical foundations for the development of the spiritual worldview of youth. Maulana, 1(1), 29-35.
3. Boyatov O., Solijonov O. Ekoturizm va yashil ta'lim orqali barqaror kelajak sari //Shokh Articles Library. – 2025. – T. 1. – №. 2.
4. Muruvvat, A., & Shohbozbek, E. (2025). The role of preschool education in spiritual and moral values in uzbekistan. Global Science Review, 3(2), 246-253.
5. Baxtiyorova D. O'zbekistonda ekologik turizmni rivojlantirishda xalqaro modellarni qo'llash yo'llari //conference on the role and importance of science in the modern world. – 2025. – T. 2. – №. 5. – C. 84-87.
6. Ergashbayev, S. (2025). Philosophical foundations of the integration of education and upbringing in the development of youth's spiritual outlook. Shokh library, 1(10).
7. Umronov E. O'zbekistonda ekoturizmni rivojlantirishning asosiy yo'nalishlari va istiqbollari //Ижтимоий-гуманитар фанларнинг долзарб муаммолари Актуальные проблемы социально-гуманитарных наук Actual Problems of Humanities and Social Sciences. – 2025. – T. 5. – №. 6. – C. 101-107.
8. Atxamjonovna, B. D., & Shohbozbek, E. (2025). Forming the spiritual worldview of youth in pre-school education in our republic. Global Science Review, 4(5), 221-228.
9. Toshev N. Mintaqada turizmni rivojlantirishda aglomeratsiyani optimal joylashtirishning dolzarbligi //Общественные науки в современном мире: теоретические и практические исследования. – 2024. – T. 3. – №. 14. – C. 51-54.

10. Ергашбаев, Ш. (2025). O'zbekiston sharoitida uzluksiz ta'lim tizimi orqali yoshlarning ma'naviy dunyoqarashini rivojlantirish. Объединяя студентов: международные исследования и сотрудничество между дисциплинами, 1(1), 314-316.

YANGI DAVR ILM-FANI: INSON UCHUN INNOVATSION G'OYA VA YECHIMLAR

IV RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY KONFERENSIYASI MATERIALLARI

2026-yil, fevral

Mas'ul muharrir: *F.T.Isanova*
Texnik muharrir: *N.Bahodirova*
Diszayner: *I.Abdihakimov*

Yangi davr ilm-fani: inson uchun innovatsion g'oya va yechimlar.
IV Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari to'plami.
2-jild, 4-son (fevral, 2026-yil). – 90 bet.

Mazkur nashr ommaviy axborot vositasi sifatida 2025-yil, 8-iyulda
C-5669862 son bilan rasman davlat ro'yaxatidan o'tkazilgan.

ISSN: 3093-8791 (onlayn)

Elektron nashr: <https://konferensiyalar.com>

Konferensiya tashkilotchisi: "Scienceproblems Team" MChJ

Konferensiya o'tkazilgan sana: 2026-yil, 24-fevral

Barcha huquqlar himoyalangan.
© Science problems team, 2026-yil.
© Mualliflar jamoasi, 2026-yil.